

Note: i) All questions are compulsory.

ii) Each question carries 25 marks.

Q1. Answer any TWO of the following.

- a) Define fertility. Explain various social factors affecting fertility.
- b) What are the economic factors determining age at marriage?
- c) State the reasons of declining mortality rate in developing countries.

Q2. Answer any TWO of the following.

- a) Define migration and state its types.
- b) Review the Theory of Migration given by Harris and Todaro.
- c) Discuss the issues of urbanization with respect to water supply, sanitation and transport facilities.

Q3. Answer any TWO of the following.

- a) Describe salient features of India's population policy.
- b) State the importance of family planning in population control.
- c) Write a note on population projection in India

Q4. Write notes on any TWO of the following.

- a) Life tables
- b) Pattern of urbanization in India
- c) Family planning in India

वेळ: ३ तास

गुण: १००

सूचना: i) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

ii) प्रत्येक प्रश्नाला २५ गुण आहेत.

प्रश्न१. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

अ) जननाची व्याख्या द्या. जननावर परीणाम करणारे विविध सामाजिक घटक स्पष्ट करा.

ब) विवाह वयावर परीणाम करणारे आर्थिक घटक कोणते आहेत?

क) विकसनशील देशातील घटत्या मृत्यू दराची कारणे विषद करा.

प्रश्न२. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

अ) स्थलांतराची व्याख्या द्या आणि त्याचे प्रकार लिहा.

ब) हॅरीस टोडॅरो यांनी दिलेल्या स्थलांतराच्या सिद्धांताचा आढावा घ्या.

क) पाणी पुरवठा, सांडपाणी आणि वाहतूक सुविधा यांच्या संदर्भात शहरीकरणाची चर्चा करा.

प्रश्न३. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

अ) भारताच्या लोकसंख्या धोरणाच्या ठळक वैशिष्ट्यांचे वर्णन करा.

ब) लोकसंख्या नियंत्रणात कुटुंब नियोजनाचे महत्त्व विषद करा.

क) भारतातील लोकसंख्या प्रक्षेपण यावर टीप लिहा.

प्रश्न४. टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

अ) आयुर्मान सारणी

ब) भारतातील शहरीकरणाचा आकृतिबंध

क) भारतातील कुटुंब नियोजन
